

Lausunto

31.5.2021

VN/6185/2021
VN/6185/2021-TEM-40

Sisäministeriö

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto sisäministeriölle pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeesta

Työ- ja elinkeinoministeriö pitää hyvänä sitä, että pelastuslain uudistamisen esiselvityshankkeessa on otettu huomioon pelastuslain liittymäpintoja eri lakeihin ja eri hallinnonalojen sääntelyyn. Myös työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla on liittymäpintoja pelastuslain sääntelyyn ja ne on tärkeää huomioida jatkovalmistelussa.

Onnettomuuksien ehkäisy

Onnettomuuksien ehkäisy -jaoston muistiossa on käsitelty yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuutta. Työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle kuuluu kuluttajaturvallisuuslaki (920/2011), jossa säädetään muun ohella kuluttajapalvelujen turvallisuudesta, minkä lisäksi yleisötilaisuuksien ja tapahtumien turvallisuutta koskevaa sääntelyä sisältyy myös useisiin muihin lakeihin. Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy muistiossa esitettyyn johtopäätökseen, jonka mukaan lupa- ja ilmoitusmenettelyjen selkeyttäminen ja viranomaisten toimintatapojen yhteensovittaminen edellyttää lainsäädännön kattavaa läpikäyntiä, mikä on tarkoituksenmukaisinta tehdä kokonaisuutena ja ministeriöiden yhteistyönä.

Jaoston muistiossa esitetään kehitysehdotuksia avotulen teon kieltoa koskevaan sääntelyyn. Muistiossa johtopäätelmänä on esitetty, että avotulen kieltoa koskevia säännöksiä selvennetään ja yhdenmukaistetaan. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää suotavana, että pelastuslain säännöksiä tältä osin selvennetään ja yhdenmukaistetaan koskien työ- ja elinkeinoministeriön vastuulle kuuluvan kemikaaliturvallisuuslain (390/2005) 94 §:n mukaisia ilotulitusnäytöksen järjestäjiä.

Jaoston muistiossa todetaan, että kemikaaliturvallisuuslain ja pelastuslain välisen rajapinnan osalta keskeiset kehittämistarpeet liittyvät valvonnan prosesseihin ja toimintatapoihin, ja ovat pitkälti samoja kuin pelastuslaitoksen valvontatehtävän kehittämisessä muutoinkin. Lisäksi kemikaaliturvallisuuslain valvontatehtävän osalta on tarpeellista selvittää rekistereihin liittyvää sääntelyä. Työ- ja elinkeinoministeriö yhtyy muistiossa esitettyyn näkemykseen kemikaaliturvallisuuslain ja pelastuslain välisen rajapinnan keskeisistä kehittämistarpeista.

Lisäksi jaoston muistiossa on todettu hissihälytysten maksullisuudesta seuraavaa: ”Pelastuslaitokselle kuulumattomien hissihälytysten vähentämiseksi hissiturvallisuuslaissa olisi tarpeellista säätää tarkemmin vikatilanteiden ja hälytysten hoitamisesta. Pelastuslaitoksen hälyttäminen hätäkeskuksen kautta tulisi saada rajoitettua ainoastaan tilanteisiin, joissa hissiin jäänyt on loukkaantunut tai välittömässä vaarassa tai joissa pelastuslaitosta muusta syystä tarvitaan avustamaan pelastustoimenpiteissä. Hissipäivystys tulee jatkossakin hoitaa kaupallisena toimintana eikä maksullisena viranomaistoimintana.” Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että tavoite pelastuslaitokselle kuulumattomien hissihälytysten vähentämisestä on kannatettava. Tavoitteen saavuttamiseksi on tärkeää arvioida erilaisia ratkaisumalleja ja niiden vaikutuksia.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4

29 516 001
35 829 516 001

916 062 160
+358 9 1606 2160

www.tem.fi

Varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu

Huoltovarmuuden näkökulmasta varautuminen poikkeusoloihin ja väestönsuojelu -jaoston muistiossa on tarkasteltu keskeisiä asiakysymyksiä kuten tilannekuva, materiaallinen varautuminen sekä kuntien valmiussuunnittelu.

Jaosto toteaa muistiossaan, että esitettyjen muutosten keskeisimpinä tavoitteina ovat yhteiskunnan ja pelastustoimen kriisinkestävyys ja varautumisen parantaminen sekä häiriötilanteisiin varautumisen korostaminen. Koronapandemia on osoittanut, että on keskeistä kehittää yhteiskunnan varautumista ja huoltovarmuutta kohtamaan uudenlaisia haasteita ja kriisejä.

Muistiossa esitetään, että pelastuslakiin lisätään pykälä, jossa kuvattaisiin, millaista tilannekuvaa pelastustoimi kokoaa, miten sitä analysoidaan ja kenelle sitä jaetaan. Työ- ja elinkeinoministeriö kannattaa ehdotusta. Tilannekuvan muodostaminen on osoittautunut koronakriisin hoidossa erittäin tärkeäksi työväliseksi. Alueilta ja toimijoilta koottu ajantasainen ja luotettava tilannekuva on mahdollistanut tiedon hyödyntämisen erilaisten toimenpiteiden ja päätösten suunnittelussa, valmistelussa ja toimeenpanossa. Jatkuva tilannekuvatyo parantaa lisäksi mahdollisuuksia tunnistaa ennakkoivasti toimintaan mahdollisesti kohdistuvia muutoksia tai uhkia.

Jaosto esittää, että pelastuslaissa voitaisiin säätää pelastustoimelle eritasoisia veloituksia materiaalien varastointimenettelyille. Materiaalisen varautumisen säännöksillä pyrittäisiin parantamaan pelastustoimen varautumista niin valtakunnallisesti kuin alueellisesti. Lisäksi pelastustoimen materiaalisen varautumisen kehittämisellä pyrittäisiin yhtenäistämään pelastustoimessa käytettävän materiaalin yhteensopivuutta sekä kehittämään materiaalista tilannekuvaa osana pelastustoimen suorituskykyä. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että pelastustoimen yhteisellä materiaalisella varautumisella turvataan osaltaan huoltovarmuutta ja jatkuvuudenhallintaa. Tästä syystä olisikin tarkoituksenmukaista luoda pelastustoimen alalle yhteiset periaatteet materiaalisen varastoinnin osalta. Valtioneuvoston päätös huoltovarmuuden tavoitteista (1048/2018) velvoittaa viranomaiset selvittämään kansallisen tason materiaaliset valmiudet operoida laajoissa ja pitkäkestoisissa onnettomuus- tai vakavissa häiriötilanteissa. Materiaalista varautumista koskeva lisäys olisi siis perusteltu myös kokonaisuhoitovarmuuden toteuttamisen näkökulmasta.

Jaosto katsoo, että pelastuslakia uudistettaessa olisi tarkoituksenmukaista huolehtia, että pelastuslaitoksilla olisi edelleen mahdollisuus tarjota yhteistoimintatahoille, kuten kunnille, asiantuntijatukea ja -apua niiden valmiussuunnitteluun. Työ- ja elinkeinoministeriö pitää ehdotusta kannatettavana. Kuntien resurssit vaihtelevat ja pelastuslaitosten tarjoamalla avulla voi olla keskeinen merkitys yksittäisten kuntien osalta. Lisäksi tämä voisi lisätä pelastuslaitosten ja kuntien välistä yhteistyötä sekä parantaa joissakin tapauksissa kuntien kriisivalmiutta.

Osastopäällikkö

Antti Neimala

Erityisasiantuntija

Emilia Tiuttu